

Handläggare
Henrik Kvist
henrik.kvist@bracke.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Uppföljning- Åtgärdsplaner för en ekonomi i balans

Stabens förslag till beslut

1. Kommundirektören uppdras att göra en översyn och revidera aktuella åtgärdsplaner. De reviderade åtgärdsplanerna ska återredovisas till kommunstyrelsen i mars 2025.
2. Kommunstyrelsen konstaterar att tidigare fastställda åtgärdsplaner inte ger de kostnadsreduceringar som krävs för att nå en ekonomi i balans inför budget 2027.
3. Kommunstyrelsen återkommer, i samband med kommunstyrelsesammanträdet i februari 2025, med utredningsuppdrag för att vidta strukturella förändringar inom kommunens kärnverksamheter.
4. Kommunstyrelsen tar del av uppföljningen av aktuella åtgärdsplaner för vård- och socialavdelningen, skol- och barnomsorgsavdelningen samt samhällsbyggnadsavdelningen.

Sammanfattning av ärendet

Under våren 2024 antog kommunstyrelsen åtgärdsplaner för vård- och socialavdelningen, skol- och barnomsorgsavdelningen samt samhällsbyggnadsavdelningen (teknik- och infrastrukturavdelningen). Efter delårsrapporten har en uppföljning av åtgärdsplanerna genomförts, vilken omfattar både 2024 och 2025 baserat på kommunplan 2025 - 2027.

Uppföljningen, tillsammans med prognosen för 2024 och kommunplanen 2025 - 2027 visar att åtgärderna som tagits fram inte är tillräckliga för att nå en ekonomi i balans inför budget 2027. Det beror till viss del på att åtgärder inom verksamheterna antingen inte är genomförbara eller att nya verksamhetsbehov medför ökade kostnader.

Den största anledningen är dock att med en befolkning som årligen minskar med cirka 50 personer, så blir det stora intäktsminskningar (cirka 3,5 miljoner per år) som inte är möjliga att hantera utan större strukturella åtgärder. Kommunen är nu i ett läge där behovet av större strukturella åtgärder är nödvändiga.

Beskrivning av ärendet

Vård- och socialavdelningen, skol- och barnomsorgsavdelningen samt samhällsbyggnadsavdelningen (teknik- och infrastrukturavdelningen) har gjort uppföljningar av sina åtgärdsplaner efter delårsrapporten i augusti och detaljbudgetarbetet för 2025. Nedanstående text (förankrad med respektive avdelningschef) är sammanfattningar av de tre avdelningarnas uppföljning:

Samhällsbyggnadsavdelningen

Avdelningen är mitt i en omorganisation, som initierades av tidigare kommundirektör. Omorganisationen innebär i korthet att näringslivs- och utvecklingsenheten under året har flyttat till avdelningen och att en serviceenhet organiseras inom avdelningen. Serviceenheten omfattar matproduktion, mattransporter och lokalvård. Lokalvården förväntas övergå till avdelningen i början av 2025 när en ny enhetschef är på plats. I dagsläget har omorganisationen medfört att personalstyrkan har utökats med tre tjänster, vilket finns med i såväl utfall som detaljbudget för 2025. Inom ramen för den nya avdelningen kommer avdelningschef se över organisationen ytterligare en gång för att optimera verksamheten utifrån det faktiska behovet. Före detta teknik- och infrastrukturavdelningen tog fram en åtgärdsplan som antogs av kommunstyrelsen i maj 2024. Nedanstående åtgärder är en sammanfattning av nuläget.

Genomförda åtgärder under 2024

- Rivningar: Inom ramen för kommundelationens beslut genomförs beslutade rivningar i den takt som är möjlig. Under året har kommundelationen meddelat att rivningspengarna kan ses som en totalsumma, vilket har möjliggjort att ytterligare rivningar har tillkommit. De bedömda kostnadsminskningarna kopplat till rivningarna, under 2024, uppgår till 1 875 tkr, beräknat på helår.
- E14-huset har sålts under 2024, vilket medfört en kostnadsminskning per helår på cirka 219 tkr.
- Nedsäkring av el på en fastighet har genomförts under året. Kostnadsminskningen per helår bedöms uppgå till cirka 5 tkr. Väsentligt fler fastigheter kommer att nedsäkras under 2025 - 2026.

Pågående arbete/åtgärder

- En kartläggning pågår av alla fastigheter för att vidta energieffektiviseringar. Det ligger i linje med de nya lagkrav som kommer. Under perioden 2025 - 2027 finns en besparingspotential på cirka 1 000 tkr.
- Ytterligare rivningar är inplanerade, vilka förväntas sänka driftskostnaderna med drygt 1 000 tkr. De faktiska

kostnadsminskningarna tas fram i samband med slutredovisningen till kommundelagationen.

- Gångavstånd sophantering är en åtgärd där en genomgång av samtliga anläggningar ska göras. Åtgärden omfattar framtagning av tunnor till tömningsplats, översyn av antalet tunnor samt storlek på kärnen. Det finns en potential att sänka de årliga driftskostnaderna med cirka 300 tkr på årsbasis
- Försäljning av fastigheter: Värdering av oberoende mäklare kommer att göras på tre fastigheter för att möjliggöra en försäljning. Den bedömda besparingspotentialen uppgår till cirka 620 tkr. Därtill uteblir framtida reinvesteringsbehov.
- En översyn pågår för att ansluta fler fastigheter till fjärrvärme. Det finns en betydande besparingspotential men nivån beror, i varje fall, på anslutningsavgifter och förbrukning.
- Arbetet med att minska vakansgraden inom bostadsbeståndet är ett pågående arbete där det finns ett flertal olika vägval. En utredning om systematisk hyressättning kommer att göras under 2025, vilket är ett konkret vägval som har identifierats.
- En bostadsförsörjningsplan, en lokalförsörjningsplan och uppdaterade underhållsplaner är projekt som ska genomföras under 2025. Med dessa planer som stöd finns det ytterligare besparingspotential.
- Statens bostadsomvandling har, efter påstötning från kommunen, startat försäljningsprocessen av Lokatten. Besparingspotentialen är helt beroende av vad köpeskillingen blir. Inför 2025 bedöms nettokostnaden på fastigheten uppgår till 1 400 tkr.
- Rörligt elpris infördes under 2024 och det finns potential att sänka driftskostnaderna under kommande år.
- Indexuppräkningsplan förväntas bli väsentligt lägre gällande alla löpande avtal jämfört med åren 2023 - 2024.

Skol- och barnomsorgsavdelningen

Avdelningen har under året prioriterat de projekt som inryms i kommundelagationens beslut. Dessutom har det inför höstterminens start 2024 skett flera rektorsbyten, vilket innebär att fyra av totalt åtta rektorer är nya i sina befattningar. Prognosen för 2024 visar att avdelningen som helhet har hållit sin budget. Då är sparbetet exkluderat, hänsyn är tagen till att PO-avgiften har höjts med totalt 1,3 miljoner kronor och att skolskjutskostnaderna ökat med 0,7 miljoner kronor. Posterna är mycket svåra att påverka för avdelningen.

Under hösten har det tillkommit behov i form av fler mottagna elever i anpassad grundskola. Elever som går i anpassad grundskola har, enligt ett politiskt beslut, rätt till 0,25 procent ökad lärartjänst och vid behov

elevassistent. En annan utmaning är att delningstalen inte är optimala, främst inom Gällö grundskola, vilket medför en försämrad kostnadseffektivitet. Delningstalet beror dels på antalet elever i en årskull, dels på klassrummen där ventilation och storlek sätter gränser. I skol- och barnomsorgsavdelningens åtgärdsplan var planen att minska bemanningen genom naturliga avgångar i kombination med fortbildning av befintlig personal. Tyngdpunkten i åtgärdsplanen är styrd till år 2027 då den nya skolan i Gällö är planerad att vara klar. Barnantalet minskar inom förskoleverksamheten under 2025, vilket resulterar i minskade kostnader. Samtidigt ökar elevantalet i Gällö skolområde medan det är konstant i övriga kommundelar. Det får i kombination med fler elever inom anpassad grundskola konsekvensen att planerade personalminskningar försvåras dramatiskt eftersom flexibiliteten är lägre inom grundskolan.

Avdelningen konstaterar att för att fortsätta arbetet med att minska personalkostnaderna, som är den budgetpost som är påverkbar behövs en ny resursfördelningsmodell bestående av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp för barn med behov av särskilt stöd, för att synliggöra kostnader inom de olika skolområdena. Det finns även ett behov av att se över delningstalen utifrån grupperns behov, måluppfyllelse samt särskilda behov.

Vård-och socialavdelningen

Avdelningen har under det senaste året haft stora utmaningar att hantera, vilket har försvårat arbetet med åtgärdsplanerna. Utmaningarna har bestått av vakanser inom chefsleden och en stor ökning av antalet personer i ordinärt boende med hemtjänst. Förändringen av antalet brukare med hemtjänst uppgår till 23 procent vid en jämförelse mellan utfallet 2023 och prognosen för 2025.

Inom äldreomsorgen är en av de viktigaste åtgärderna att höja grundbemanningen och införa så kallade "Gröna pass". Det är huvudplanen för att minska övertid/mertid, följa nyckeltalen inom SÄBO och förbättra planering och effektivitet inom hemtjänst.

Inom verksamheten HSL har ett krafttag gjorts för att minska och ta bort bemanningspersonal. Behovet av bemanningspersonal inom hemsjukvården (sjuksköterskor) har inte funnits under 2024 och inom rehab-området har kommunen ingen bemanningspersonal från första oktober 2024. Trivsel och arbetsmiljö är prioriterat för att kommunen ska lyckas med att rekrytera och behålla nya medarbetare. En del i detta arbete är att förbättra samverkan och samarbete mellan HSL-personal och övriga

samarbetspartners, internt och externt. Det finns även ekonomiska utmaningar inom området. Kommunen har haft framgång i rekryteringarna och andelen distriktssjuksköterskor har ökat, vilket i grunden är bra men det medför också ökade personalkostnader. Det finns även en mycket stor utmaning att bemanna upp i Kälarne på grund av sämre pendlingsmöjligheter med tåg eller buss.

Välfärdsteknik inom äldreomsorgen är en viktig faktor för att spara på personalresurser. Hittills under året har 13 brukare, i Gällö, tackat ja till att använda medicinrobotar jämfört med målet på 10 stycken i hela kommunen. Arbetet fortgår nu i Kälarne och i Bräcke hemtjänstområden. Det pågår även en översyn gällande annan välfärdsteknik som dels sänker kostnaderna, dels ger den enskilde ett mervärde.

En översyn och justering av hyror för SÄBO är genomförd. De SÄBO-lägenheter som under många år var uthyrda av samhällsbyggnadsavdelningen hanteras från 2024 på samma sätt som övriga lägenheter på Gimsätra i Bräcke.

Det obudgeterade statsbidraget från Tillväxtverket som syftar till att stärka ekonomisk och social utveckling är fortfarande obudgeterat, vilket beror på att det är osäkert om det fortlöper under 2025. Samtidigt finns det ett annat riktat statsbidrag som också är osäkert men som har varit budgeterat i flera år och även är budgeterat för 2025.

Placeringskostnaderna inom individ- och familjeomsorgen samt ekonomiskt bistånd fungerar väl inom kommunen och vid en jämförelse med liknande kommuner gör kommunen ett utmärkt arbete utifrån ett ekonomiskt perspektiv, med bibehållen kvalitet. Det innebär rent konkret att tilldelad budget håller, vilket inte är fallet i andra kommuner.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med åtgärdsplanerna syftar till att så snart som möjligt få en ekonomi i balans. Nuvarande åtgärder bedöms inte vara tillräckligt vilket innebär att kraftigare åtgärder krävs.

Barnkonsekvensanalys

Beroende på vilka ytterligare åtgärder som föreslås kan det, på sikt, påverka barnens vardag. Eventuella åtgärder kommer att ta hänsyn till eventuell påverkan på barnens vardag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2024-10-30

Fastställda åtgärdsplaner för de tre avdelningarna.

Beslutet skickas till

Avdelningschefer
Kommundirektör
Kommuncontroller

Henrik Kvist
TF kommundirektör

Camilla Samuelsson
Stabschef